

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Nämnd:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Delmål:

1.2 Stadens bilpark består till 100 procent av miljöbilar som till 85 procent körs på förnybart drivmedel

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Beskriv nämndens arbete med delmålet, var gärna kortfattad och koncis- mellan 1000 och 1800 tecken inklusive blanksteg. Nämndens beskrivning av arbetet med delmålet bör exempelvis innehålla följande delar:

- Hur har nämnden arbetat under perioden 2008-2011 med delmålet?
- Vilka är de viktigaste åtgärderna för att nå måluppfyllelse?
 - Nyckelaktörer/samarbetspartners
- Vad krävs (eller saknas) för instrument för att nå måluppfyllelse?
 - Indikatorernas effektivitet/lämplighet

Trenden är positiv och målet om 100 procent miljöbilar har nästan nåtts.

Många förvaltningar och bolag har bytt ut sina bilar under senare år och andelen miljöfordon är nu 98 procent. Eftersom enbart miljöbilar får köpas/leasas, kommer målet förmodligen att nås snart.

Fler tankar etanol och fordonsgas och andelen är 84 respektive 71 procent. Det betyder att målet på 85 procent nästan nåtts då det gäller etanol, men att det är en bit kvar till målet då det gäller fordonsgas.

Stockholms stad har en av landets största miljöbilsflottor, nästan 750 bilar. Drygt hälften av bilarna är gasbilar. Näst vanligaste miljöbilen i stadens tjänst går på E85 (etanol). Vid utgången av 2011 var 98 procent av bilarna i stadens egen bilpark miljöbilar. Antalet elbilar i stadens verksamheter har mer än fördubblats under 2011, från 6 till 14.

Stadens förare har blivit bättre på att tanka etanolbilarna med E85 och gasbilarna med fordonsgas. Etanolbilarna tankades till 84 procent med E85 och gasbilarna till 71% med fordonsgas.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (KF-indikator)	100 %	80 %	91 %	96,3 %	96,8 %
Andel elbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (KF-indikator)	2,5 %	-	-	-	2,2 %
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade	85 %	29 %	51 %	85 % etanol 56 % gas	72 %

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

etanol- och fordonsgasbilar (KF-indikator)					
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

1.3 Staden ska verka för att utsläppen från trafiken minskar

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Den allra största delen av trafiksektorns utsläpp kommer från vägtrafiken. Trafikarbetet på Stockholms vägar håller en generellt ökande trend. Trafiken i innerstaden har däremot minskat med ca 10% sedan år 2006 tack vare trängselskatten. Utsläppen från vägtrafiken mellan år 2006 och 2009 är i stort sätt oförändrad genom att andelen miljöfordon i trafik fortsätter att öka. År 2010 har nya emissionsfaktorer använts för att beräkna vägtrafikens utsläpp. De emissionsfaktorer som nu används är gemensamma för hela Europa. De Svenska emissionsfaktorerna uppdateras inte längre utan har ersatts av Artemis Nya emissionsfaktorer ger högre utsläpp av koldioxid. År 2010 var x procent av personbilarna registrerade i Stockholms stad klassade som miljöbilar. Av nya bilar registrerade i Stockholms stad år 2010 var x % klassade som miljöbilar och nyförsäljningen av miljöbilar i länet ligger kring x % av den totala försäljningen. Beräkningarna av utsläppen från flyg omfattar endast start och landning vid Bromma flygplats. Huvuddelen av flygresornas utsläpp ingår därmed inte. Uppgifterna om utsläppen från sjöfart, arbetsmaskiner och flyg är högst osäkra.

Miljö kvalitetsnormen för NO₂ innebär att gränsvärdet 60 mikro-gram/m³ får överskridas max 7 dygn per år. År 2011 överskreds normvärdet vid mätstationerna på Hornsgatan, Sveavägen, Norrlandsgatan och L:s Essingen. NO₂ halterna har under en lång period uppvisat en nedåtgående trend tack vare renare fordon. 2011 uppvisade en fortsättning på den trenden bortsett från stationen vid L:a Essingen. En förväntad ökad andel dieselfordon i staden kan leda till större utsläpp och förändring i trenden. För att klara normen på samtliga mätstationer krävs åtgärder som minskar trafiken i staden.

Data från 2011 visar att normvärdet för partiklat överskrids på samtliga stationer i gatunivå i Stockholm. En stor del av orsaken till de högre halterna jämfört med 2009 och 2010 var torra vägbanor under våren och hösten vilket underlättade för vägdammspartiklarna (från dubbdäcksslitage) att komma upp i luften. För att gränsvärdet ska klaras krävs troligen åtgärder mot dubbdäcksanvändningen i hela staden, akutåtgärder i form av dammbindning samt åtgärder som minskar trafiken i staden.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 µg/m ³ (KF-indikator)	7	64	77	63	32
Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM 10) överskrider 50 µg/m ³ (KF-indikator)	35	76	65	46	58
Koldioxidutsläpp från trafik		1,15	1,13	1,19	
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

1.4 Staden ska verka för att andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går ökar

Målet bedöms uppfyllas helt (ej/delvis/helt)

I undersökningen Miljö och miljövanor år 2007 uppgav 6 av 10 stockholmare att de alltid eller oftast åker kollektivt till arbetet/skolan under merparten av resan. I undersökningen 2010 har frågeställningen omformulerats och kan inte jämföras med tidigare data. 2010 svarar 52 procent att de oftast åker kollektivt, 7 procent att de oftast åker kollektivt och cyklar, samt 4 procent att de oftast åker kollektivt och bil.

Andelen som reser kollektivt jämfört med de som åker bil ökade fram till 2007 men har därefter planat ut. Mätningar för 2011 redovisas sommaren 2012.

Att cykla eller gå till arbetet eller skolan är vanligast bland dem som bor i innerstaden. I undersökningen Miljö och miljövanor 2010 har frågeställningen omformulerats och kan inte jämföras med tidigare data. 2010 svarar 14 procent att de oftast cyklar eller går, 7 procent att de oftast cyklar och åker kollektivt, samt 2 procent att de oftast cyklar och åker bil.

Resultat från cykelmätningarna visar en mycket kraftig ökning av antalet cyklister. Totalt är det ca 150 000 cyklister som cyklar ett vardagsdygn i Stockholms innerstad. Sedan början av 1990-talet har antalet cyklister stadigt ökat i Stockholm. Trenden blev starkare efter 1998 och sedan 2004 har det varit en kraftig och konstant ökning av cykeltrafiken. Mycket tack vare stadens satsning på ökat cyklande och de investeringar som gjorts under senare år för att förbättra cyklisternas miljö. T.ex. nya cykelbanor, cykelfält, nya parkeringsmöjligheter och framkomlighetsfrämjande åtgärder.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel stockholmare som reser kollektivt till och från arbetet				52	
Antal kollektivtrafikanter som passerar innerstadssnittet och regioncentrumsnittet i båda riktningarna		66/32	66/31	67/33	
Andel stockholmare som cyklar eller går till och från arbetet				14	
Antal cyklister som passerar innerstadssnittet		43	47,5	54,2	57,1
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

1.5 Staden ska verka för att andelen miljöfordon och andelen förnybart bränsle ökar
Målet bedöms uppfyllas helt (ej/delvis/helt)

Trenden har under flera år varit en ökande andel miljöbilar i nybilsförsäljningen. Ökningen har dock avtagit de senaste åren och andelen är nu ungefär 40 procent.

Andelen snåla diesel- och bensinbilar har ökat kraftigt i miljöbilsförsäljningen de senaste åren, främst på bekostnad av andelen etanolbilar.

I absoluta tal säljs fortfarande flest miljöbilar i Stockholm och länet ligger på en niondeplats när det gäller miljöbilarnas andel av hela nybilsförsäljningen.

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Den senaste uppgiften för andel förnybart bränsle är 7,4 procent (avser 2010) och om trenden från tidigare år fortsätter kan målet på 16 procent nås till år 2014 (OBS att indikatorns lydelse är: "Andel miljöbränsle i Stockholms län").

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel förnybara drivmedel av den totala mängden drivmedel i Stockholm stad		7,2	7,5	7,4	
Andel miljöbilar i nybilsförsäljningen i Stockholms län (KF-indikator)	100 %	80 %	91 %	96,3 %	96,8 %
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

1.6 Staden ska verka för att trafikbullret utomhus minskar

Målet bedöms uppfyllas ej(ej/delvis/helt)

Ett målvärde på 65 dBA har satts för indikatorerna i enlighet med Trafikverkets mål för det statliga vägnätet samt den målsättning Stockholm stad arbetat med som gräns för riktade bullerskyddsåtgärder. År 2011 var ljudnivån vid Sveavägen i paritet med många av de föregående åren. De två senaste årens nivåer har dock påverkats av ovanligt snörika vintrar. Mycket snö dämpar bullret.

Den ekvivalenta bakgrundsnivån (L95) är det bästa jämförelsemåttet för parker som Observatorielunden eftersom kortvarigt lokalt buller reduceras. Ljudnivån avspeglar därmed hur stadens utomhusbuller eller det allmänna bruset, förändras över tiden. Sedan 2009 har bullerinstrumentet varit trasigt. Mätvärden kan därför inte redovisas.

I undersökningen Miljö och miljövanor år 2007 uppgav 15 procent av de tillfrågade att man störs av trafikbuller. År 2010 hade den andelen ökat till 16 procent.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2008	Utfall 2008	Utfall 2008
Årsmedelvärde för bullernivåer vid Sveavägen	65 dBA	66,1	66,9	65,6	65,9
Årsmedelvärde för bullernivåer vid Observatorielunden		45,3	-	-	-
Andel stockholmare som upplever sig ganska mycket eller i högsta grad störda av trafikbuller i sin bostad.				16	
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

2.1 Utsläppen av miljö- och hälsoskadliga ämnen från varor och byggnader ska minska

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Indikatorerna visar andelen av sex utvalda metaller respektive tio organiska ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam. För att undvika inverkan på tidstrenden från tillfälliga höga eller låga värden anges värdena som löpande treårsmedelvärden.

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Fyra av de sex utvalda metallerna (67%) visar sjunkande halter i rötslam medan två av dem, koppar och zink, visar en liten ökning sedan 2007.

Fyra av de utvalda organiska ämnena har längre tidsserier där trender kan utläsas. Tre (75%) av dessa fyra visar sjunkande halt i rötslam (nonylfenol, DEHP och PAH), medan PCB har ökat något sedan 2007. Om även de kortare serierna tas med i jämförelsen visar 9 av 11 (81%) en sjunkande trend.

Indikator	Årsmål	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår	100		100	100	100
Medelkoncentrationen av metaller i rötslam per år.		67%	67%	67%	67%
Medelkoncentration av organiska ämnen i rötslam per år				75%	75%
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

2.3 Under perioden ska två bostadsprojekt miljöprofileras (mhn/exp)

Målet bedöms uppfyllas delvis(ej/delvis/helt)

Kommunfullmäktige har den 19 oktober 2009 beslutat att miljöprofilera tre områden; Norra Djurgårdsstaden (Stockholm Royal Seaport) Västra Liljeholmen och Miljonprogramsområden i staden.

Arbetet med miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden pågår. Exploateringskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar och bolag inrättat en styrgrupp, en arbetsgrupp samt tematiska focusgrupper för miljöprofileringen. Focusgrupperna arbetar med att ta fram underlag för hur Norra Djurgårdsstaden ska bli i världsklass när det gäller energi, transporter, byggnaden, klimatanpassning, kretslopp, livsstil och verksamheter.

Ett övergripande miljöprogram har beslutats i kommunfullmäktige. Utifrån detta tas detaljerade handlingsprogram fram för varje etapp.

Ett innovationscenter i området har startats upp där samarbete med företag har inletts för att visas upp miljöteknik och så småningom ska olika aktiviteter startas upp för att motivera och underlätta för boende och verksamma att ha en hållbar livsstil. "Det ska vara lätt att göra rätt". Erfarenheterna från Hammarby Sjöstad tas tillvara bl.a. genom att KTH har utvärderat utbyggnaden av Hammarby sjöstad och de deltar aktivt i arbetet med att miljöprofilera Norra Djurgårdsstaden samt uppföljningen av miljöprogrammet. Norra Djurgårdsstaden är ett av 18 utvalda Hållbara städer projekt som är utvalda av Clinton Climate Initiative att vara modell för övriga världen.

Arbetet med miljöprofilering av Västra Liljeholmen har inte startat p.g.a. att det inte är möjligt att bygga bostäder där förrän Cementa fabriken har förflyttats.

Arbetet med miljöprofilering av miljonprogramsområden har påbörjats genom projektet Hållbara Järva som har fått bidrag från "Delegationen för hållbara städer". I

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

projektet ingår energieffektiv renovering av 7 miljonprogramshus i Järva, förnyelsebar energi, kulturhistoriska hänsyn, förbättrat cykelvägnät, cykelfrämjande åtgärder och dialog och informationskampanjer. Projektet leds av Miljöförvaltningen i samarbete med Trafikkontoret, Svenska bostäder, stadsdelförvaltningarna i Järva, Stockholm Vatten, Stadsmuséet, Fortum och stadsledningskontoret. Projektet kan ses som ett pilotprojekt för att sprida erfarenheter till övriga miljonprogramsområden och i det nya miljöprogrammet har nya mål beslutats angående energieffektiv renovering. Men något brett miljöprogram för miljonprogramsområdena i staden har inte tagits fram.

Delmål:

3.1 Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med 10 procent.

Målet bedöms uppfyllas helt (ej/delvis/helt)

Energianvändning har minskat med cirka 12 % under programperioden, vilket innebär att målet har uppnåtts. Noteras kan att andelen el har ökat

Den totala elanvändningen mätt i Gwh har ökat under programperioden.

Det råder viss osäkerhet i bakgrundsdata beroende på tre faktorer: Om fastigheter sålts eller köpts, om omvandlingen från kronor till kWh verkligen stämmer och om relationen av bokföring av elen mellan fastighetsägare och hyresgäst.

En förklaring till den ökande elanvändningen kan vara ökad användning av el i FTX-system och värmepumpar samt att vintrarna 2009 -2011 var extremt kalla..

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar		1582	1681		1387
Elförbrukning (KF-indikator)	680 gWh	373 gWh	353 gWh	684 gWh	680 gWh
Elförbrukning per kvadratmeter (KF-indikator)	80 kWh			44 kWh	39,5 kWh
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

3.3 Utsläppen av växthusgaser från energianvändning minskar med 10 procent per stockholmare

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Utsläppen inom uppvärmningen har ökat under programperioden på grund av den kalla vintern 2009 - 10.

Beräkningsmetod för utsläpp från transportsektorn har förändrats under programperioden. Dn nya beräkningsmetoden visar högre utsläppsvärden än den tidigare metoden.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Utsläppen av växthusgaser	3,4 ton	-	3,4 ton	3,4 ton	3,8 ton
Växthusgasutsläpp från fossil energianvändning					

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

(exkl. trafik)					
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					
Utsläpp av växthusgaser per stockholmare		3,42 ton/inv	3,36 ton/inv	3,73 ton/inv	

Delmål:

4.3 Stockholmarna har god tillgång till variationsrika mark- och vattenområden (tillsammans med sbn)

Målet bedöms uppfyllas delvis (*ej/delvis/helt*)

Undersökningen Miljö och miljövanor i Stockholm 2010 visar att en majoritet av stockholmarna, drygt 70 procent, är nöjda med tillgången till parker och natur i den egna stadsdelen. Det gäller såväl i ytterområdena som i innerstaden. Det har inte skett någon märkbar ändring i nöjdheten sedan mätningen år 2007.

I Stockholms stad finns 29 officiella strandbad. Fem nya badplatser tillkom under programperioden. Strandbaden är i allmänhet lätta att nå för gående och cyklister och med kollektivtrafik. Drygt 3 av 10 stockholmare nyttjar stadens strandbad ibland eller ofta. Bostadsnära bad nyttjas mest. Boende i stadsdelsområden i direkt anslutning till Mälaren upplever en god tillgång till strandbad medan boende i stadsdelsområden som Norrmalm, Östermalm, Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör rankar tillgången lägre.

Stockholmarna har ett utbrett intresse för att vistas utomhus i parker och naturområden. Under sommaren beger sig ungefär 60 procent av stockholmarna dagligen eller flera gånger varje vecka ut i stadens parker och naturområden.

En stor majoritet av stockholmarna, drygt 80 procent, uppger att de är nöjda med tillgången till parker och natur i den egna stadsdelen. Det gäller såväl i ytterområdena som i innerstaden.

Tillgänglighet och avstånd till park- och naturområden är avgörande för hur ofta de besöks.

Tillgänglighet och avstånd är avgörande för hur ofta naturområden besöks.

Bostadsnära bad nyttjas mest. Boende i stadsdelsområden i direkt anslutning till Mälaren upplever en god tillgång till strandbad medan boende i stadsdelsområden som Norrmalm, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör rankar tillgången lägre.

I Stockholms stad finns i nuläget 29 officiella strandbad. Fem nya badplatser tillkom under programperioden. Strandbaden är i allmänhet lätta att nå för gående och cyklister och med kollektivtrafik. Fler badar vid strandbaden - 35 procent uppger att de ofta eller ibland badar, vilket är fyra procentenheter fler än vid mätningen 2007. Andelen som sällan badar har ökat något, från 26 procent 2007, till 29 procent 2010.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel stockholmare som vistas i park/naturområde nära bostaden mer än 1 gång i veckan under sommarhalvåret	57 %			61 %	
Andel stockholmare som är nöjda med situationen när det gäller tillgången till paker och naturområden i sin stadsdel	86 %			84 %	
Andel stockholmare som är nöjda med tillgången till strandbad i sin stadsdel	44 %			48 %	
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Delmål:

4.5 Staden ska verka för att park- och naturmarkernas biologiska mångfald värnas

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Målvärde saknas för delmålet samt dess indikatorer och det är därför svårt att avgöra när målet kan anses vara uppnått.

Under mätperiodens inledande del ökade bete samt restaurering och nyskapande av undersökta naturtyper, något. Mätningar under periodens senare del har inte genomförts eftersom det finns behov av att förbättra rutinerna för uppföljningen av delmålet.

Ekologiskt inriktad skötsel, som bete, är viktigt för en positiv utveckling som kan bidra till förbättrade förutsättningar för flora och fauna i de undersökta naturtyperna.

Restaurering och nyskapande av naturmark samt bete har genomförts på flera platser inom hela kommunen, såväl inom som utanför naturreservat. Exempel på åtgärder under åren 2002-2007 är anläggande av ett femtontal nya småvatten, s.k. groddjursdammar, på flera platser i staden, samt restaurering av Skogvaktarkärret på Järvafältet, där bete av Highland cattle sedan tagit vid. Flera åtgärder har genomförts med stöd från stadens satsning på Miljömiljarden eller den nationella satsningen på lokala naturvårdsprojekt (LOVA).

I bedömningsunderlaget finns risk för dubblering av viss del av datat. Det kan även saknas data. Detta beror på att ansvarsförhållandena förändrats i samband med omorganisering av verksamheter. Olika aktörer kan ha rapporterat data för samma åtgärd men med olika geografisk noggrannhet. Rutiner för uppföljning av delmålet behöver därför förändras något för att motverka den här typen av risk.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel öppna gräs- och våtmarker med bete av den totala gräs- och våtmarksarealen	-	-	-	-	-
Areal mark per år där friställnings- och förnygringsåtgärder genomförts avseende ädellövträd	-	-	-	-	-
Areal mark per år där restaurering och nyskapande av ängar, betesmarker, våtmarker och andra kulturpräglade biotoper, genomförts	-	-	-	-	-
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

4.6 Den ekologiska statusen i Stockholms sjöar och vattendrag förbättras

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

2011 hade 17 av 18 sjöar (94%) lägre eller oförändrade fosforhalter jämfört med medelvärden för respektive sjö under 1990-talet. Det var bara i Trekanten som fosforhalten var högre.

Sedan 2007 har fosforhalterna minskat i de flesta sjöarna, tydligast är trenden i

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Långsjön som aluminiumbehandlades år 2006 för att binda fosfor i bottensedimenten. Halterna har också minskat i delar av Mälaren – tydligast i Bällstaviken och Karlbergskanalen-Klara Sjö. Även om fosforhalten fortfarande är mycket hög i Lillsjön har statusen förbättras under senare år. Kyrksjön visar dock en svag ökning av fosforhalten under programperioden 2008-2011.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel sjöar med minskad eller bibehållen total fosforhalt (KF-indikator)	83 %	62,5 %	83 %	83 %	83 %
Andel högtrafikerad vägyta med dagvattenrening					
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

6.1 Andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön i stadens egna byggnader minskar
Målet bedöms uppfyllas delvis (*ej/delvis/helt*)

Miljöförvaltningens tillsyn på förskolor och skolor medför att verksamhetsutövarna blir uppmärksammade på egenkontrollansvaret för inomhusmiljön. De uppmanas också att åtgärda brister. Vid allvarliga brister t.ex. gällande ventilationen följer miljöförvaltningen upp att åtgärder vidtas. Indikatorerna visar att antalet anmärkningar på brister i ventilationen minskar samt att antalet godkända OVK ökar. En godkänd OVK är dock ett begränsat sätt att bedöma luftkvalitet på då den inte tar hänsyn till personbelastningen. Miljöförvaltningen har bedömt luftkvaliteten som bristfällig i flera fall där OVK har haft bedömningen godkänd.

Rapporterna från tillsynsprojektet har ännu inte uppvisat statistik över att antalet funna brister i inomhusmiljön har minskat. Eftersom stadens alla verksamheter inspekteras en gång vart femte år så får verksamheterna fortfarande sitt första tillsynsbesök. Uppföljning planeras att göras när alla verksamheter har besökts en gång.

För vård- och omsorgsboenden har Micasa gjort en översynen av ventilationen vilket ingick i det energisparprojekt Micasa arbetade med under åren 2009-2011. I 34 fastigheter har Micasa vidtagit åtgärder för att minska energianvändningen. Åtgärder som vidtagits har till exempel varit ventilationsåtgärder och injustering av befintliga system. Andra åtgärder, är konvertering av oljeeldande fastigheter till bergvärme, installation av solfångare och solcellsanläggning.

Vad det gäller bostäder kan ingen trend skönjas utifrån inkomna klagomål ännu. Den långsiktiga satsningen på riktad tillsyn bedöms på sikt ändå leda till minskade problem och därmed ett minskat antal klagomål.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel skolor i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	100	68	81	97	96
Andel förskolor i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	100		86	94	95
Andel äldreboenden i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	100	72	85	45	41

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Antal inkomna och handlagda klagomål angående inomhusmiljön i stadens egna byggnader till Miljöförvaltningen			28	37	47
Andel inspekterade förskolor/skolor som inspekterats i den riktade tillsynen, med brister i egenkontrollen som kräver uppföljning eller tillsynsbesök					
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

6.2 Av de kommunala flerbostadshusen ska 70 % vara kontrollerade avseende radon
Målet bedöms uppfyllas helt (*ej/delvis/helt*)

Delmålet har uppnåtts då samtliga av stadens fyra bostadsbolag har kontrollerat radon i minst 70 % av fastigheterna.

Av totalt 10585 flerbostadsfastigheter, både privatägda och kommunala, i Stockholm stad (2012) är cirka 6 800 kontrollerade med avseende på radon (64 procent). De färdigkontrollerade och godkända fastigheterna uppgår till cirka 4680 stycken (44 procent), det vill säga att samtliga rapporterade radonvärden ligger under riktvärdet (200 Bq/m³). De cirka 2 100 fastigheter som är kontrollerade men ej godkända (20 procent) utgörs av fastigheter där åtgärder pågår för att åtgärda förhöjda halter eller där kompletterande mätningar behöver utföras.

Mätsäsongen pågår fortfarande varför ytterligare fastigheter som klarar riktvärdet kommer att tillkomma under våren.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andelen flerbostadshus i Stockholm (samtliga) där radonhalten understiger 200 Bq/m ³ .	70		86	96	96
Andelen flerbostadshus som kontrollerats avseende radon				40	47
Andel av flerbostadshusen i staden som kontrollerats avseende radon					
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

6.3 Andelen klagomål angående inomhusmiljö till miljö- och hälsoskyddsnämnden som föranleder åtgärd för fastighetsägare minskar.

Målet bedöms uppfyllas helt (*ej/delvis/helt*)

Nya koder för uppföljning och statistik har införts under 2009. Svårt att avgöra någon trend. Dock har ärendemängden totalt minskad de tre senaste åren

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Antal klagomål angående inomhusmiljön, till miljöförvaltningen i byggnader som inte ägs av staden				376	263
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål

2008-2011

Delmål:

6.4 Andelen bullerstörda inomhus minskar

Målet bedöms uppfyllas delvis (*ej/delvis/helt*)

Genom olika åtgärder minskar antalet personer som exponeras för höga ljudnivåer inomhus. Men samtidigt förbättras situationen alltför långsamt för flertalet av de personer som utsätts för måttliga nivåer kring riktvärdena och strax däröver.

Delmålet gäller störning av buller, inte exponering. Generellt gäller att bullerstörningarna ökar i samhället, beroende på en mängd faktorer. Det handlar inte enbart om ökad exponering, utan även om ökad medvetenhet, krav mm.

Slutsatsen är att om delmålet gällt bullerexponering så får det anses vara uppfyllt. Men störning är inte alltid samma sak, vilket betyder att störningen kan öka samtidigt som exponeringen begränsas.

På flera områden begränsas bullret i Stockholm, samtidigt blir antalet invånare blir allt fler och kraven på en boendemiljö fri från buller har ökat

Resultatet av bullerskyddsåtgärderna visar en årlig minskning av antal boende som exponeras för över 35 dBA inomhus. År 2009 var antalet uppskattningsvis 4000 personer, vilket är en minskning med närmare 90 procent sedan år 2000.

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel personer som, minst en gång per vecka, upplever sig störda av buller inomhus				62	
Antal personer som utsätts för trafikbullernivåer inomhus över 35 dBA ekv ljudnivå		20000	17000	15000	14000
Antal personer som erhållit minskat buller genom riktade bullerskyddsåtgärder	90	80	89	90	91
<i>Ytterligare indikator nämnden åberopar som stöd för bedömningen.</i>					

Delmål:

6.5 Staden ska verka för att barn och ungdomar inte utsätts för skadliga höga ljudnivåer vid konserter, diskotek och evenemang

Målet bedöms uppfyllas delvis (*ej/delvis/helt*)

Uppfyllelsen är svår att bedöma då det i praktiken inte går att identifiera alla evenemang som arrangeras, det är även osäkert vilka evenemang som barn har tillträde till.

Utifrån de kontroller miljöförvaltningen genomfört under de senaste åren kan konstateras att de större konsert- och evenemangsarrangörerna oftast har en bra egenkontroll och är väl medvetna om gällande riktvärden. Det är däremot svårt att få fram en generell bild över alla evenemang där barn och ungdomar har tillträde och det kan dessutom utgöras av tillställningar av mer eller mindre privat karaktär.

Indikatorn baseras på de kontroller som Miljöförvaltningen genomför av evenemang, där barn eller ungdomar har tillträde, och där ljudnivåer över gällande riktvärde för höga ljudnivåer mätts upp. Under 2011 har fyra mätningar utförts, varav tre hade för hög ljudnivå. Två av dessa hade dock inte barn under 13 år i publiken. Under 2011 gjordes enbart uppföljning på arrangörer som tidigare misskött sig, därav den stora andelen överskridanden.

Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål 2008-2011

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Andel evenemang, där barn och ungdomar har tillträde, som har ljudnivåer över gällande riktvärde		17	20	29	75